

RZECZPOSPOLITA POLSKA
Rzecznik Praw Obywatelskich

Irena LIPOWICZ

RPO-651112-V/II/MJ

00-090 Warszawa
Al. Solidarności 77

Tel. centr. 22 551 77 00
Fax 22 827 64 53

Warszawa, dnia 1 grudnia 2011 r.

**Pan
Bartosz Arłukowicz**

Minister Zdrowia

Szanowny Panie Ministrze,

W związku z faktem, że do Biura Rzecznika Praw Obywatelskich napływają skargi pacjentów oraz kierowników zakładów psychiatrycznych, dotyczące całkowitego zakazu palenia wyrobów tytoniowych w tych placówkach, zwracam się do Pana Ministra w sprawie, która była już przedmiotem korespondencji między Rzecznikiem a poprzednim Ministrem Zdrowia (wystąpienie Rzecznika z 3 grudnia 2010 r. i odpowiedź Ministerstwa z 26 stycznia 2011 r.). Wspomniany zakaz wynika z art. 5 ust. 1 pkt 1 w zw. z art. 5a ustawy z 9 listopada 1995 r. o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych. (Dz. U. z 1996 r. nr 10, poz. 55 ze zm.) w brzmieniu nadanym nowelizacjami, które weszły w życie 15 listopada 2010 r. oraz 1 lipca 2011 r.

Osoby zwracające się do Rzecznika wskazują na negatywne efekty zakazu, takie jak pogorszenie stanu psychicznego pacjentów i związana z tym konieczność częstszego stosowania przymusu bezpośredniego czy nielegalny handel papierosami albo wręcz wymuszanie na współpacjentach określonych zachowań w zamian za papierosy. Z otrzymanych informacji wynika, że w związku ze wspomnianym zakazem pacjenci palą wyroby tytoniowe w ukryciu, co w kilku przypadkach doprowadziło do pożarów.

Należy podkreślić, że osoby przebywające w zakładach psychiatrycznych stanowią specyficzną grupę pacjentów. Znaczna ich część jest hospitalizowana wbrew swojej woli i przebywa w pomieszczeniach zamkniętych, nierzadko przez kilka miesięcy czy lat. W przypadku, gdy osoby te są uzależnione od nikotyny, konieczność zaprzestania palenia związana z pobytem w zakładzie psychiatrycznym stanowi dla nich znaczną uciążliwość. Należy także pamiętać, że osobom tym bardzo trudno jest wytłumaczyć przyczyny wprowadzenia zakazu palenia.

O tym, że problem jest aktualny, świadczy niedawna publikacja prasowa (Dziennik Gazeta Prawna 25-27 listopada 2011 r., artykuł pt. „Pracownicy i pacjenci nie zapalą w palarni”), w którym opisano m.in. przypadki pożarów w szpitalach, duże trudności z egzekwowaniem zakazu palenia, oraz brak środków finansowych, które szpitale mogłyby przeznaczyć na terapię nikotynową dla pacjentów.

Z uwagi na powyższe, w mojej ocenie, ze względu na szczególną sytuację pacjentów zakładów psychiatrycznych zasadne byłoby więc ponowne przeanalizowanie przedmiotowego problemu.

W związku z powyższym, na podstawie art. 16 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (tekst jedn. Dz. U. z 2001 r. Nr 14, poz. 147 ze zm.), zwracam się do Pana Ministra o rozważenie nowelizacji przepisów ustawy z 9 listopada 1995 r. o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych (Dz. U. z 1996 r. nr 10, poz. 55 ze zm.) - w zakresie, w jakim wprowadzają one całkowity zakaz palenia na terenie zakładów psychiatrycznych.

Łukasz Wyrnery

Janina Jipowa